

Gouden tips

Creëer een veilige omgeving voor de leerlingen. Bespreek van tevoren de klassenregels.

Geef leerlingen niet de ruimte om openlijk andere mensen of groepen mensen te kwetsen. Begrens haatdragende opmerkingen en stel vragen om te onderzoeken waar die opmerkingen vandaan komen. Veroordeel niet de leerling, maar de uitspraak. Dat is de ultieme kans voor leerlingen om te groeien.

Discriminatie komt nog steeds voor, maar is niet normaal. Met deze lessenserie en het nagesprek kun je de sociale norm op een positieve manier beïnvloeden. Een hele klas die negatieve vooroordelen afkeurt, maakt de kans op discriminatie kleiner.

Praten over vooroordelen en discriminatie is niet gemakkelijk. Bereid je daarom goed voor. Lees het verhaal en de werkvormen van tevoren een paar keer door.

Bespreek negatieve stereotypen en vooroordelen die naar voren komen en ontkracht ze samen met de groep. Stel veel open vragen.

Reflecteer na elk hoofdstuk. Wat ging er goed? Is het doel van de les bereikt? Waar moet ik de leerlingen nog op wijzen? Waar moet ik de volgende les op terugkomen?

Voer het gesprek 'van binnen naar buiten': vraag de leerlingen om ervaringen te delen van discriminatie – van zichzelf, hun omgeving of uit de media.

Gebruik een leerling nooit ongevraagd als voorbeeld. Een leerling is geen representant van een groep. Laat de leerlingen in plaats daarvan zelf met voorbeelden en antwoorden komen.

Prat niet alleen over verschillen, maar kijk ook naar overeenkomsten. We lijken meer op elkaar dan we vaak denken. Uiteraard is het ook leuk om verschillen te bespreken, maar leerlingen moeten daar dan zelf mee komen.

Maak de leerlingen duidelijk dat er geen goede of foute antwoorden zijn. Er is geen antwoordenboekje. Het gaat om het gesprek. Nooit stoppen met luisteren en praten!

Richt je op het gevoel dat discriminatie kan creëren. Discriminatie is pijnlijk, kwetsend, het doet zeer. Empathie kan helpen het beter te begrijpen.

Discriminatie en geschiedenis zijn met elkaar verbonden. Leerlingen kunnen onderwerpen zoals vooroordelen en discriminatie koppelen aan het slavernijverleden, de holocaust of andere pijnlijke voorbeelden uit de geschiedenis. Geef ze daar de ruimte voor, maar weet ook dat leerlingen uit groep 5 en 6 nog jong zijn en die gebeurtenissen nog niet allemaal goed kunnen begrijpen.

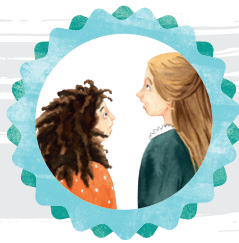

Kijk ook naar je eigen vooroordelen. Iedereen heeft vooroordelen, dus een leerkracht ook. Vooroordelen hebben veel invloed op hoe je naar anderen kijkt – zeker als het gaat om mensen die anders lijken te zijn dan jij. Wees je daar bewust van.

Maak de schoolbibliotheek divers, met inclusieve kinderboeken. Representatie is zó belangrijk – vooral in kinderboeken. Het opent vensters naar andere ervaringen en belevingswerelden en ontkracht bestaande stereotypen. Zie: educulture.store

Tips bij de werkvormen

De werkvormen bij het verhaal zijn gebaseerd op verschillende gesprekken met leerlingen uit groep 5 en 6.

1A – Eerste indruk

Iedereen heeft ervaringen met eerste indrukken. Laat leerlingen hun eigen ervaringen delen over eerste indrukken die niet klopten. Veel vriendschappen ontstaan na een pittige eerste ontmoeting...

1B – Elkaar leren kennen

De identiteitscirkel is een mooi middel om te ontdekken dat iedereen uniek is. Er is geen cirkel hetzelfde, maar weten de leerlingen dat ook? Laat ze het ontdekken door naar dezelfde cirkels te zoeken. Dat blijkt waarschijnlijk bijzonder lastig! Hang de cirkels na afloop op in de klas.

2A – Dwaynes fotomuur

Met dit werkblad maakt iedereen een fotomuur van zijn of haar eigen familie. De leerlingen kunnen alle fotolijstjes uitknippen, waarna je ze door elkaar kunt ophangen in de klas. Eén grote familie! Vergeet niet om ook de familie van Dwayne erbij op te hangen, om de verbinding met het voorleesverhaal te houden.

2B – Vooroordelen

Een vooroordeel is een oordeel vooraf over een mens of groep mensen. Iedereen heeft vooroordelen, en het is belangrijk om mensen (dus ook kinderen) daar bewust van te maken. Hoor je een vooroordeel in de klas? Na deze opdracht kun je je leerlingen erop wijzen. Vooroordelen kunnen in veel gevallen leiden tot discriminatie.

3A – Verschillend, maar toch gelijk

Laat leerlingen actief op zoek gaan naar overeenkomsten bij hun klasgenoten. Wat hebben jullie gemeen? Vooral bij leerlingen die in eerste instantie weinig met elkaar gemeen lijken te hebben, kan dit heel verbindend werken.

3B – De ernstlijn

De ernstlijn is een opdracht waar je goed de tijd voor moet nemen. De leerlingen plaatsen alle situaties op volgorde van erg naar minder erg. Bespreek alle antwoorden met de groep en hang alle ernstlijnen naast elkaar op het bord. Uit ervaring blijkt dat leerlingen vaak voor verschillende volgordes kiezen. Dat komt doordat iedereen met zijn eigen 'bril' kijkt. Laat leerlingen hun meningen en ervaringen delen. Er is geen goed of fout.

4A – Discriminatie

Het is belangrijk dat leerlingen discriminatie kunnen herkennen. In de klas, op het schoolplein en in hun verdere omgeving. Leerlingen kunnen slecht tegen onrechtvaardigheid. Gebruik deze eigenschap om de term te verduidelijken. Dit werkblad laat ook zien dat discriminatie iedereen kan treffen.

4B – Anderen helpen

Dit werkblad richt zich op solidariteit voor de omgeving. Als leerkracht kun je deze opdracht op verschillende manieren aanpakken. Er is wel een kanttekening: er mag geen beloning tegenover staan. Solidair zijn is iets voor een ander doen, zonder er iets voor terug te vragen.

5 – Wat vind jij?

Gebruik dit werkblad voor de nabespreking van de lessenserie.

Wil je verder met dit onderwerp? Er is veel mogelijk. Kijk vooral op de volgende websites:

annefrank.org
rosestories.nl
schoolenveiligheid.nl

